

OP-Pohjola-ryhmän osavuosisikatsaus 1.1.-30.6.2011

Q2

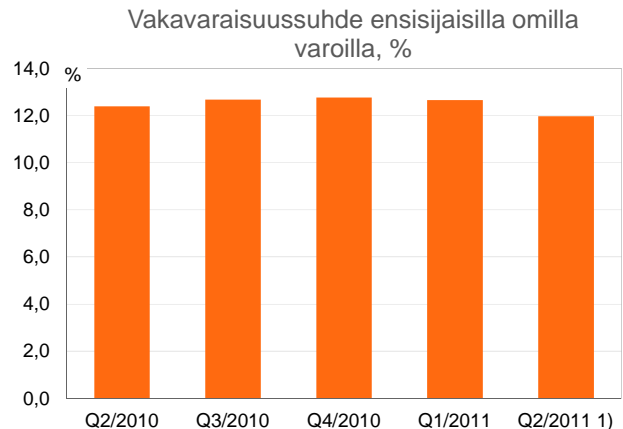
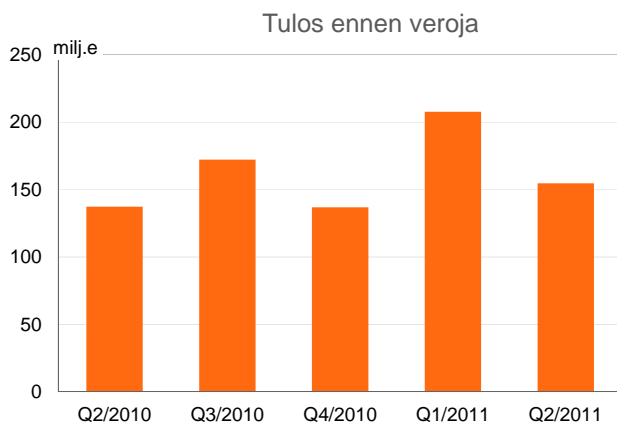
OP-Pohjola-ryhmän vuosi jatkui vahvana: tulos ennen veroja kasvoi 36 %

- Ryhmän tulos ennen veroja kasvoi 36 prosenttia 362 miljoonaan euroon (266) – jokainen liiketoimintasegmentti paransi tulostaan.
- Tuottoja kertyi 12 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Korkokatteen kasvu oli 9 prosenttia ja muiden tuottojen 14 prosenttia. Kulut kasvoivat 7 prosenttia.
- Saamisten arvonalentumiset supistuivat 29 prosenttia vuotta aiemmasta ja olivat 0,18 prosenttia luotto- ja takauskannasta.
- Liiketoiminnan vahva kasvu jatkui. Erityisen ripeää kasvu oli talletuksissa, yritysluotoissa sekä vahinkovakuutuksen maksutuotoissa.
- Strategisilla painopistealueilla, eli pankki- ja vahinkovakuutusliiketoiminnan yhdistämisessä sekä yritysasiakasliiketoiminnassa edettiin hyvin. Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi katsauskaudella 45 000:lla ja yritysluottokanta 6 prosenttia.
- Ryhmän vakavaraisuus on erittäin vahva. Euroopan pankkivalvontaviranomaisen tekemän stressitestin mukaan ryhmän pankkitoiminnan vakavaraisuus on Euroopan pankkien selvää parhaimmista.
- Ryhmän vuoden 2011 tuloksen arvioidaan muodostuvan paremmaksi kuin vuonna 2010. Näkymät kokonaisuudessaan ovat kohdassa loppuvuoden näkymät.

OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja

	1-6/2011	1-6/2010	Muutos %	1-12/2010
Tulos ennen veroja, milj.e	362	266	36,4	575
Pankkitoiminta	226	163	38,5	367
Vahinkovakuutus	68	42	61,1	83
Henkivakuutus	52	20		43
Palautukset omistajajäsenille ja OP- bonusasiakkaille	89	81	9,7	163
	30.6.2011	30.6.2010	Muutos %	31.12.2010
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään (Rava)	1,61	1,60	0,01*	1,70
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla, %	12,0	12,4	-0,4*	12,8
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,45	0,45	0,00*	0,34
Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteiset asiakkaat (1000)	1 242	1 147	8,3	1 197

* suhdeluvun muutos

1) Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden osto ja debentuurilainan takaisinlunastus laskivat vakavaraisuussuhdetta yhteensä 0,9 prosenttiyksikköä

Pääjohtaja Reijo Karhisen kommentit

OP-Pohjola-ryhmälle ominaiset piirteet eli pitkäjänteinen toimintatapa ja vahva peruskunto korostuivat alkuvuoden tuloksen, vakavaraisuuden ja kasvun keskeisissä kehitysluvuissa. Vallitsevissa olosuhteissa onnistumistamme voi pitää erinomaisena.

Tulosparannus oli merkittävä ja puolivuotistuloksemme tasoltaan paras sitten finanssikriisiä edeltäneen ennätysvuoden 2007. Yli kolmanneksen tulosparannusta siivitti tuottojen vahva kasvu. Erityisen ilahduttavaa oli korkokatteen kasvun kiihtyminen. Luottotappioiden laskeva trendi jatkui, mikä puoltaa omalta osaltaan näkymää edellisvuotta paremmasta tuloksesta koko vuoden 2011 osalta.

Tuottojen vahvan kasvun vastapainona myös kulujen kasvu nopeutui. Olemme lisänneet kehittämispanostuksiamme sitä mukaa kuin tulosten tekokykymme on normalisoitunut finanssikriisin jälkeen. Erittäin myönteisen vastaanoton saanut kehittämisyksikön perustaminen Ouluun on tästä konkreettinen esimerkki. Pitkän aikavälin strateginen tavoitteemme on huolehtia siitä, että kulumme kasvu ei ylitä tuottojen kasvua.

Heinäkuussa julkistetut stressitestitulokset todistivat jälleen taloudellisen pohjamme vahvuuden. Sijoittuminen toistamiseen kymmenen vahvimman pankin joukkoon Euroopassa antaa perustellusti aiheen suureen tyytyväisyyteen. Tämä saavutus korostuu entisestään hetkenä, jolloin globaalien finanssimarkkinoiden toimivuutta varjostavat monet epävarmuustekijät sekä edessä olevat erittäin merkittävät säädösmuutokset. Olemme kansainvälisillä varainhankintamarkkinoilla luotettava toimija, mikä näkyy pitkäaikaisen varainhankintamme saatavuudessa ja hinnassa. Tästä asemastamme asiakkaamme hyötyvät.

Liiketoimintamme kasvun jatkuminen ja monelta osin kiihtyminen epävakaisissa markkinaolosuhteissa on todiste asiakkaidemme halusta osoittaa luottamustaan kansallisesti vahvalle, asiakkaiden itsensä omistamalle pitkäjänteiselle toimijalle. Talletuskasvun merkittävä nopeutuminen sekä pankki- ja vahinkovakuutuksen yhteisten asiakkaiden määrän tasaisen vahvan kasvun jatkuminen lukeutuvat katsauskauden selkeisiin strategisiin onnistumisiin.

Kesällä 2011 olemme eläneet sekä Euroopassa että USA:ssa aikaa, jossa on korostunut poliittisten päättäjien ratkaiseva valta ja samalla vastuu finanssialan toimintaympäristön vakauden luomisessa. Huonosti hoidetut julkiset taloudet yhdistettynä euromaiden heikkoon sisäiseen ohjauskuuriin ja huonoon yhteiseen päätöksentekokykyyn heikentävät huolestuttavalla tavalla eurojärjestelmän vakautta. Tie ulos velkakriisistä tulee olemaan pitkä ja kuoppainen. Uusiin vaikeisiin päätöksentekotilanteisiin ja markkinoiden epävakauden jatkumiseen on varauduttava.

OP-Pohjolan osalta katson kuitenkin luottavaisesti tulevaisuuteen. Tuoreet stressitestitulokset osoittivat, miten kestävällä pohjalla toimintamme on vaikeissakin olosuhteissa.

OP-Pohjola-ryhmän osavuositarkastus 1.1.–30.6.2011

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö.....	5
Ryhmän tulos ja tase.....	6
Vakavaraisuus, riskiasema ja luottoluokitukset.....	7
Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin.....	10
Pankkitoiminta	10
Vahinkovakuutus	13
Henkivakuutus	15
Muu toiminta	17
Loppuvuoden näkymät.....	17
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.....	17
OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset.....	18
Henkilöstö ja palkitseminen.....	18
OP-Pohjola osk:n hallinto.....	18
Investoinnit ja palvelukehittäminen.....	18
Tuloslaskelma	
Laaja tuloslaskelma	
Tase	
Oman pääoman muutoslaskelma	
Rahavirtalaskelma	
Liitetaulukot:	
Liite 1. Laatimisperiaatteet	
Liite 2. Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat	
Liite 3. Tuloskehitys vuosineljänneksittäin	
Liite 4. Korkokate	
Liite 5. Saamisten arvonalentumiset	
Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	
Liite 7. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	
Liite 8. Palkkiotuotot ja -kulut, netto	
Liite 9. Kaupankäynnin nettotuotot	
Liite 10. Sijoitustoiminnan nettotuotot	
Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot	
Liite 12. Taseen luokittelu	
Liite 13. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti	
Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan varat	
Liite 15. Henkivakuutustoiminnan varat	
Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan velat	
Liite 17. Henkivakuutustoiminnan velat	
Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	
Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen	
Liite 20. Omat varat ja vakavaraisuus	
Liite 21. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus	
Liite 22. Annetut vakuudet	
Liite 23. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	
Liite 24. Johdannaissopimukset	
Liite 25. Liiketapahtumat lähipiirin kanssa	

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu hidastui hieman vuoden 2011 toisella neljänneksellä, mutta säilyi keskimäärin hyvänä. Kasvua hidasti kallis öljy, Japanin luonnonkatastrofin seuraukset sekä kehittyvien markkinoiden nopean kasvun lievä vaimeneminen. Yhdysvaltojen ja Euroalueen velkaongelmien kärjistyminen on lisännyt myös Suomen talousnäkyymiin liittyvää epävarmuutta selvästi.

Yhdysvalloissa kasvu jäi vuoden alkupuoliskolla vaisuksi, mutta talouden odotetaan elpävän loppuvuonna. Euroalueella kasvu jatkui kohtuullisena. Kehittyvien maiden ripeää kasvua varjostaa inflaation kiihtyminen, mikä on johtanut useissa maissa talouspolitiikan kiristämiseen.

Suomessa talous kasvoi kuluvan vuoden alkupuoliskolla ripeästi, mutta nopein kasvupyrähdys on jäämässä taakse. Kasvu jatkuu silti laaja-alaisena. Investoinneissa kasvu on laajentunut vähitellen asuntoinvestoinneista myös muihin investointeihin. Vähittäiskaupan myynti kasvoi pirteästi keväällä ja kulutuksen kasvunäkymät ovat vakaat, vaikka kohonnut inflaatio syö ostovoimaa.

Lyhyet markkinakorot kohosivat alkuvuonna Euroopan keskuspankin alettua nostaa ohjaukorkoa. Korkojen odotetaan nousevan edelleen hieman loppuvuonna.

Euroalueen valtion lainamarkkinoilla epävarmuus on jatkunut. Keskuspankki on jatkanut poikkeustoimin markkinoiden likviditeetin turvaamista. Kriisimaiden pankit ovat pitkälti riippuvaisia EKP:n rahoituksesta.

Maailmantalouden kasvun hidastuminen ja Kreikan kärjistyneet ongelmat heijastuivat raha- ja pääomamarkkinoiden kehitykseen katsauskauden loppupuolella. Toisella neljänneksellä keskeiset osakekurssit laskivat maailmalla lähes 10 prosenttia ja Suomessa hieman enemmän eli noin 13 prosenttia.

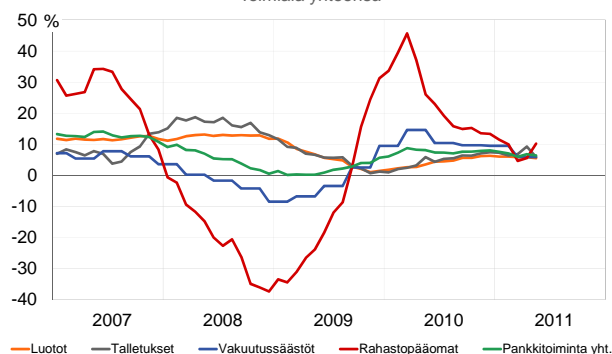
Toimialan luottokannan kasvu jatkui tasaisena vuoden alkupuoliskolla noin 6 prosentin vuosivauhtia. Lyhyiden markkinakorkojen noususta huolimatta kotitalouksille myönnettyjen luottojen kasvu jatkui vakaana, ja kaupankäynti asuntomarkkinoilla kävi vilkkaana. Investointien elpyminen ei ole vielä näkynyt yritysluottokannan kasvussa, joka on pysynyt kotitalousluottoja hieman hitaampana.

Rahasto- ja vakuutussäästöjen kasvu toimialalla tasaantui sijoitusmarkkinoiden heikon kehityksen seurauksena. Rahastojen nettomerkinnot kääntyivät negatiivisiksi vuoden toisella neljänneksellä. Myös henkivakuutuksen uusmyynti jäi vuoden alkupuoliskolla vuoden takaista alhaisemmalle tasolle. Talletuskannan kasvu sen sijaan jatkui verrattain tasaisena. Käyttely- ja maksuliiketilien kasvu tasaantui määräaikaistalletusten kasvun kiihtyttyä rahamarkkinakorkojen nousun myötä.

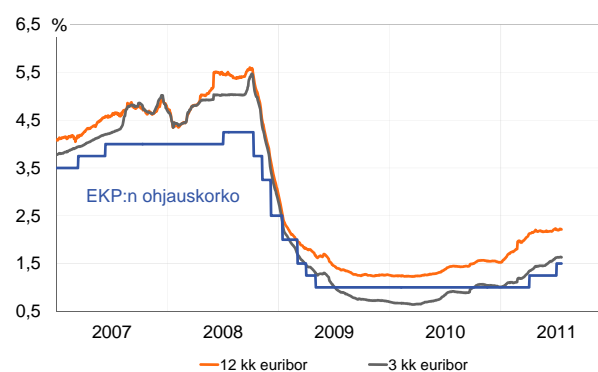
Vahinkovakuutuksen maksutulo toimialalla kasvoi alkuvuonna 5 prosentin vuosivauhtia. Kasvun odotetaan säilyvän keskimääräistä nopeampana myös loppuvuonna myönteisen talouskehityksen tukemana. Korvausmenon kasvu tasaantui toisella vuosineljänneksellä, mutta oli vuoden alkupuoliskolla edelleen maksutuloa selvästi nopeampaa vaikean talven seurauksena.

Pankkiliiketoiminnan 12 kk muutos

Toimiala yhteensä

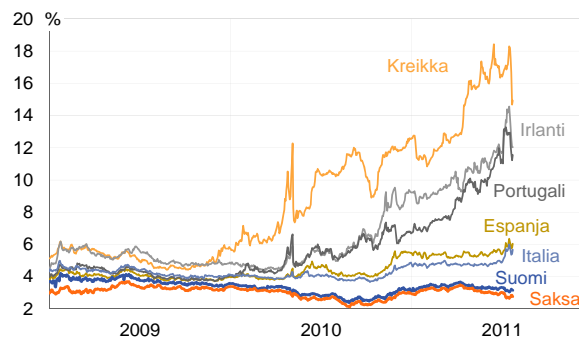

Euriborit ja ohjaukorko

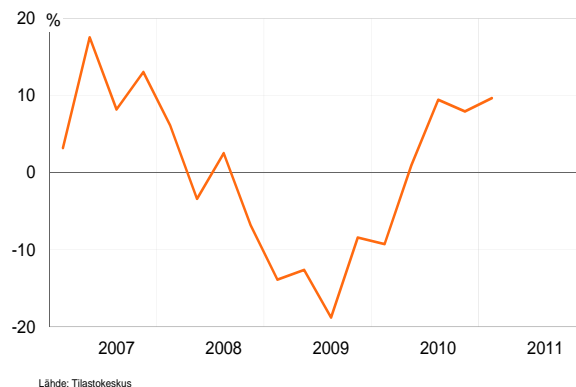
Lähde: Suomen Pankki

Pitkät korot
Valtion obligaatit (10v)

Lähde: Reuters EcoWin

Investoinnit
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus

Ryhmän tulos ja tase

	1-6/2011	1-6/2010	Muutos%	4-6/2011	4-6/2010	Muutos%	1-3/2011
Tulosanalyysi, Milj. e							
Pankkitoiminta	226	163	38,5	93	70	32,2	133
Vahinkovakuutus	68	42	61,1	49	37	34,6	19
Henkivakuutus	52	20		16	19	-17,5	37
Tulos ennen veroja	362	266	36,4	155	137	12,6	208
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-116	75		-34	-137		-82
Tulos käyvin arvo in ennen veroja	247	341	-27,6	121	0		126
Taloudellisen pääoman tuotto, % *)	15,8	11,8	4,0				15,5
Taloudellisen pääoman tuotto käyvin arvo in, % *)	16,4	23,1	-6,7				14,2
Tuotot							
Korkokate	494	452	9,1	255	228	11,8	238
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	216	190	13,6	124	113	10,1	92
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	78	46	68,2	28	32	-12,6	50
Palkkiotuotot, netto	297	283	5,2	141	139	1,6	156
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	61	46	31,9	15	10	59,6	46
Liiketoiminnan muut tuotot	49	49	-1,4	22	23	-6,1	27
Muut tuotot yhteensä	701	615	14,0	330	316	4,4	371
Tuotot yhteensä	1 195	1 067	11,9	585	545	7,5	609
Kulut							
Henkilöstökulut	366	335	9,1	188	171	9,9	178
Muut hallintokulut	168	154	9,1	88	80	10,6	80
Liiketoiminnan muut kulut	155	153	0,7	76	75	1,4	78
Kulut yhteensä	689	643	7,1	352	326	8,1	336
Arvon alentumiset saamisista	55	77	-29,3	31	40	-20,6	23
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille							
Bonukset	80	74	7,6	40	37	7,5	40
Osuus- ja lisäosuuspääoman korot	9	7	31,9	7	4	51,3	3
Palautukset yhteensä	89	81	9,7	47	42	12,2	42

*) 12 kk liukuva, muutos suhdeluvun muutoksena

Muita avainlukuja, Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos %	31.12.2010	Muutos %
Saamiset asiakkailta	58 155	54 882	6,0	56 834	2,3
Henkivakuutustoiminnan varat	7 471	6 489	15,1	7 544	-1,0
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 327	3 259	2,1	3 164	5,2
Velat asiakkaille	42 166	38 438	9,7	39 205	7,6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	19 737	20 128	-1,9	19 577	0,8
Oma pääoma	6 586	6 370	3,4	6 726	-2,1
Tase yhteensä	87 870	84 524	4,0	83 969	4,6
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)	5 211	5 264	-1,0	5 454	-4,5

Tammi–kesäkuu

Ryhmän tulos ennen veroja kasvoi 36 prosenttia 362 miljoonaan euroon (266). Puolivuositulos oli suurin sitten vuoden 2007 jälkimmäisen vuosipuoliskon. Tuloksen kasvu perustui arvonalentumisten supistumiseen, sijoitustuottojen kasvuun sekä markkinakorkotason nousu myötä kasvaneeseen korkokatteeseen. Tulokseen kirjatut, omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille kertyneet bonukset kasvoivat vertailukaudesta 7,6 prosenttia 80 miljoonaan euroon. Kaikki varsinaiset liiketoimintasegmentit paransivat tulostaan. Finanssiryhmän kannattavuus on saavuttamassa taantuman jälkeen pitkän aikavälin keskimääräisen tavoitetasonsa.

Tulos käyvin arvojen sijoitusmarkkinoiden epävarmuuden ja korkojen nousun aiheuttaman markkinahintojen laskun seurauksena. Ryhmän käyvän arvon rahasto supistui katsauskaudella 86 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin kasvoi 55 miljoonaa euroa.

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi lähes 40 prosenttia ja tuotot lähes 10 prosenttia. Palkkiotuotot kasvoivat erityisesti luotonantoon, maksuliikenteeseen ja varallisuuden hoitoon liittyvien palkkioiden kasvun johdosta. Kaupankäynnin nettotuotot lähes kaksinkertaistuivat ja myös sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat vertailukaudesta.

Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde 91,6 % oli vertailukauden tasolla. Vahinkovakuutustoiminnan tulos ennen veroja parani vuotta aiemmasta lähinnä tulokseen kirjattujen sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvun johdosta. Myös henkivakuutustoiminnan tulos ennen veroja kasvoi sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvun ansiosta.

Kulut nousivat vertailukaudesta 7,1 prosenttia lähinnä kasvaneiden henkilöstökulujen seurauksena. Henkilöstökulujen kasvusta noin kolmasosa aiheutui kertaluonteisista eristä.

Katsauskaudella tulosta heikentäviä, eri tuloslaskelmaeriin kohdistuneita arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 63 miljoonaa euroa (175), joista 55 miljoonaa euroa (77) kirjattiin luotoista ja muista saamisista. Nettomääräiset arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,18 prosenttia (0,27) luotto- ja takauskannasta.

Katsauskauden lopussa oma pääoma oli 6 586 miljoonaa euroa. Omaa pääomaa kasvatti katsauskauden tulos ja sitä pienensivät käyvän arvon rahaston supistuminen, ryhmän keskusyhteisön omistussuuden kasvu Pohjola Pankki Oyj:ssä ja voitonjako.

Osuuspankkien omistajajäsenten osuuspääoma- ja lisäosuuspääomasijoitukset olivat katsauskauden lopussa 797 miljoonaa euroa (778).

OP-Pohjola-ryhmän asiakasmäärä Suomessa oli kesäkuun lopussa 4 149 000. Henkilöasiakkaiden määrä oli 3 724 000 ja yritysasiakkaiden määrä 426 000. Pankki- ja vahinkovakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä Suomessa kasvoi ristiinmyynnin seurauksena vuodenvaihteesta 45 000:lla 1 242 000:een.

Huhti–kesäkuu

Toisen vuosineljänneksen tulos ennen veroja kasvoi vuotta aiemmasta 13 prosenttia. Korkokatteen kasvu jatkui ja

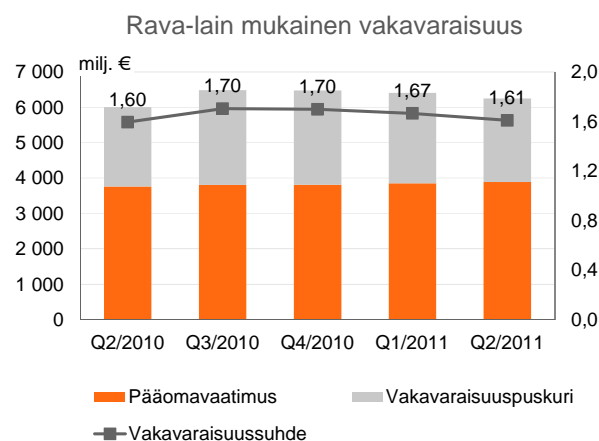
korkokate oli 7,0 prosenttia korkeampi kuin edellisellä vuosineljänneksellä. Vahinkovakuutuksen nettotuotot kasvoivat edellisestä vuosineljänneksestä parantuneen vahinkosuhteen ansiosta. Toisen vuosineljänneksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli historiallisen hyvällä tasolla eli 83,3 prosenttia. Toisen vuosineljänneksen kulujen kasvuun sekä ensimmäiseen vuosineljännekseen että vuotta aiempaan verrattuna vaikutti merkittävästi katsauskaudella toteutuneet kertaluonteiset erät.

OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet	30.6.2011	30.6.2010	Tavoite
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus	1,61	1,60	1,5
Taloudellisen pääoman tuotto, % (12 kk liukuva)	15,8	11,8	17
Tuottojen ja kulujen kasvuero, %-yks (12 kk liukuva)	6,4	7,0	> 0

Vakavaraisuus, riskiasema ja luottoluokitukset

Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP-Pohjola-ryhmän omat varat ylittivät kesäkuun lopussa laissa määritellyn vähimmäismäärän 2 364 miljoonalla eurolla (2 666). Vakavaraisuuspuskurin lasku johtui omistussuuden kasvusta Pohjola Pankki Oyj:ssä sekä maaliskuussa toteutuneesta toissijaisiin omiin varoihin luetun 150 miljoonan euron debentuurilainan takaisinlunastuksesta. Edellä mainitut ryhmän omat toimenpiteet laskivat vakavaraisuussuhdelukua 0,10 yksikköä.

Finanssikriisin seurauksena pankkien vakavaraisuussääntönsä ollaan tiukentamassa. Muutoksilla pyritään muun muassa parantamaan omien varojen laatua, kasvattamaan pääomapuskureita, vähentämään pääomavaateen syklistä ja pankkien velkaantuneisuutta sekä asettamaan määrällisiä rajoitteita likviditeettiriskille. Muutokset tulevat voimaan suunnitelmien mukaan vuosina 2013–2019. OP-Pohjola-ryhmän nykytulokintojen pohjalta tekemän analyysin mukaan uudet vakavaraisuusvaatimukset kyetään

täyttämään kaikissa vaihtoehdoissa. OP-Pohjola-ryhmän näkökulmasta merkittävimmät muutokset uusissa säännöksissä liittyvät vakuutusyhtiösijoitusten ja lisäosuuspääoman käsittelyyn vakavaraisuuslaskennan omissa varoissa, vähimmäisomavaraisuusasteeseen sekä likvideettiriskivaatimuksiin.

Riskiasema

OP-Pohjola-ryhmän riskiasema on vakaa ja riskinkantokyky vahva.

Suotuisa talouskehitys on vahvistanut sekä yritys- että henkilöasiakkaiden taloudellista tilannetta. Ryhmän luottoriskiasema on säilynyt vakaana. Pankkitoiminnan luottoriskiasemasta kerrotaan tarkemmin tämän katsauksen segmenttiosuudessa.

Vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ja sijoitusalkun riskiasemassa ei tapahtunut olennaisia muutoksia katsauskaudella. Riskiasemasta kerrotaan tarkemmin tämän katsauksen segmenttiosuudessa.

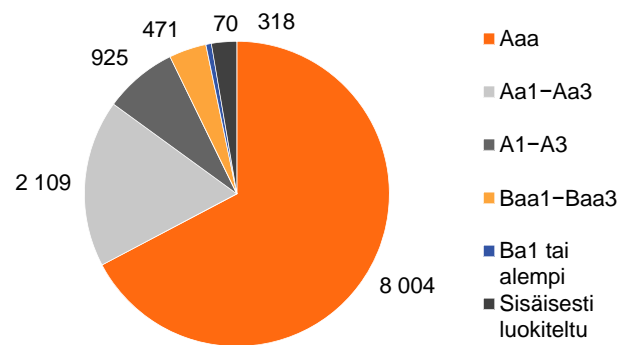
OP-Pohjola-ryhmän markkinariskiasema oli katsauskaudella vakaa ja ryhmän rahoitus- ja maksuvalmiustilanne hyvä. OP-Asuntoluottopankki Oyj laski katsauskaudella liikkeelle yhden miljardin euron kiinteistövakuudellisen joukkovelkailain ja katsauskauden jälkeen heinäkuussa toisen yhden miljardin euron joukkovelkailain. Ryhmän keskuspankki Pohjola Pankki Oyj (Pohjola) lisäsi pitkäaikaista varainhankintaa laskelmalla liikkeelle yhden 0,5 miljardin euron joukkovelkakirjalain. Pohjolan lyhyt varainhankinta toimi katsauskaudella hyvin.

OP-Pohjola-ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likvideettireserveillä ja varautumissuunnitelman mukaisilla rahoituslähteillä. Likvideettireservit on sijoitettu pääasiassa hyvän luottoluokituksen omaaviin valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemiin saamistodistuksiin sekä arvopaperistettuihin saamisiin. Likvideettireservisalkun korko- ja valuuttariski on suojattu.

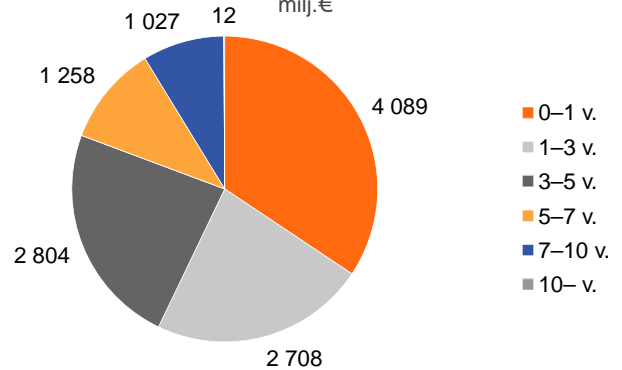
Likvideettireservi	30.6.2011	31.12.2010	Muutos
Nimellisarvo	11 061	11 274	-213
Vakuusarvo	10 314	10 324	-10

Likvideettireservi ja OP-Pohjola-ryhmän likvideetin hallintastrategian varautumissuunnitelman mukaiset muut lähteet riittävät turvaamaan ryhmän maksuvalmiuden vähintään 24 kuukaudeksi tilanteessa, jossa tukkuvarainhankinta ei toimisi ja talletuskanta supistuisi maltillisesti.

Likvideettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma markkina-arvoin 30.6.2011, milj.€

Likvideettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma markkina-arvoin 30.6.2011, milj.€

Sijoitusvarallisuus, Milj. e	30.6.2011	31.12.2010	Muutos
Pohjola Pankki Oyj	9 526	9 487	39
Vahinkovakuutus	2 938	2 893	45
Henkivakuutus	4 318	4 500	-182
Osuuspankit	997	991	6
Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	390	379	11
Yhteensä	18 169	18 251	-81

Stressitestit

OP-Pohjola-ryhmä toteuttaa säännöllisesti toimintaedellytystensä jatkuvuuden varmistamiseksi erilaisia stressitestejä. Valvontaviranomaiset toteuttavat lisäksi omia stressitestejä sekä kansallisella että eurooppalaisella tasolla selvittääkseen sekä pankki- että vakuutus toimialojen ja yksittäisten toimijoiden kykyä selviytyä odotettua heikommasta, mutta mahdollisesta talouskehityksestä.

Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) toteuttamassa eurooppalaisessa stressitestissä OP-Pohjola-ryhmän pankkitoiminnan vakavaraisuus oli odotusten mukaisesti erittäin vahva. Myös eurooppalaisen vakuutusvalvojan (EIOPA) stressitestissä OP-Pohjola-ryhmän vahinkovakuutustoiminnan vakavaraisuus täytti vuoden 2013 alussa voimaan tulevan Solvenssi II -sääntelyn vakavaraisuusvaatimukset.

Luottoluokitukset

Luokituslaitos	Lyhytaikainen varain- hankinta	Pitkäaikainen varain- hankinta
Fitch Ratings (OP-Pohjola-ryhmä ja Pohjola)	F1+	AA-
Standard & Poor's (Pohjola)	A-1+	AA-
Moody's (Pohjola)	P-1	Aa2

Fitch Ratings antaa luokituksen sekä OP-Pohjola-ryhmälle että Pohjolalle. OP-Pohjola-ryhmän taloudellinen asema

vaikuttaa myös pelkästään Pohjolalle annettaviin luottoluokituksiin.

Standard & Poor'sin Pohjolaa koskevat luottokelpoisuusnäkymät ovat vakaat, Fitchin pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitusnäkymät ovat negatiiviset ja Moody'sin luottoluokitusten näkymät ovat negatiiviset.

Luottoluokituksissa ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 2011 aikana.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus ja Henkivakuutus. Segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Liiketoimintasegmenttien tulostiivistelmä

Milj. e	Tuotot	Kulut	Muut erät *)	Tulos ennen veroja 1–6/2011	Tulos ennen veroja 1–6/2010	Muutos, %
Pankkitoiminta	857	488	-144	226	163	38,5
Vahinkovakuutus	232	164	0	68	42	61,1
Henkivakuutus	98	46	0	52	20	167,2
Muu toiminta	210	190	0	20	45	-55,7
Eliminoinnit	-203	-200	0	-3	-4	-14,0
Yhteensä	1 195	689	-144	362	266	36,4

*) Muissa erissä esitetty palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille, sekä arvonalentumiset saamisista.

Pankkitoiminta

- Tulos ennen veroja kasvoi 39 prosenttia 226 miljoonaan euroon.
- Tuotot kasvoivat yhteensä 9 prosenttia. Korkokate kasvoi 13 prosenttia ja palkkiotuotot lähes 4 prosenttia.
- Saamisten arvonalentumiset alenivat edelleen; katsauskaudella arvonalentumiset supistuivat 29 prosenttia.
- Pankkitoiminnan hyvä kasvu jatkui. Erityisen vahvaa kasvu oli talletuksissa ja yritysluotoissa.

Pankkitoiminnan avainlukuja

Milj. e	1–6/2011	1–6/2010	Muutos, %	1–12/2010
Korkokate	471	418	12,8	852
Arvonalentumiset saamisista	55	77	-29,1	149
Muut tuotot	386	367	5,2	745
Henkilöstökulut	224	211	6,2	405
Muut kulut	264	252	4,6	513
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	89	81	9,7	163
Tulos ennen veroja	226	163	38,5	367
Milj. e				
Nostetut asuntoluotot	3 473	3 146	10,4	6 651
Nostetut yritysluotot	3 029	3 406	-11,1	6 554
Sijoitusrahastojen nettomerkinnot	-673	7		497
Välitetyt kiinteistökaupat, kpl	8 425	8 321	1,2	17 009
Mrd. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Luottokanta				
Asuntoluotot	28,2	26,4	6,5	27,3
Yritysten luotot	14,8	13,8	7,2	14,0
Muut luotot	14,9	14,3	4,5	14,4
Luottokanta yhteensä	57,9	54,6	6,2	55,7
Takauskanta	2,8	3,1	-9	2,8
Talletukset				
Käyttely- ja maksuliiketalletukset	20,1	18,6	7,7	19,2
Sijoitustalletukset	18,8	16,8	12,0	17,2
Talletukset yhteensä	38,8	35,4	9,7	36,4
Markkinaosuus, %				
Luottokannasta	32,8	32,6	0,2	33,0
Talletuskannasta	33,1	32,4	0,7	32,5
Sijoitusrahastojen pääomista	22,2	23,3	-1,1	23,4

Pankkitoiminnan toimintaympäristö oli katsauskaudella kokonaisuudessaan varsin suotuisa huolimatta euroalueen

velkakriisin pitkittymisestä. Kilpailutilanne säilyi kireänä erityisesti talletusmarkkinoilla. Keskeisimmät talletuskilpailua

voimistavat tekijät ovat pääomamarkkinoiden yleinen epävarmuus ja pankkeja koskevan likviditeettisäännösten kiristyminen.

OP-Pohjola-ryhmän talletukset kasvoivat vuodessa 9,7 prosenttia ja katsauskauden aikana yhteensä 6,6 prosenttia. Maksuliiketililit kasvoivat katsauskaudella 4,5 prosenttia ja sijoitustalletukset 8,9 prosenttia. Talletusten euromääräinen kasvu ylitti luottojen kasvun ja vähensi siten ryhmän varainhankintatarvetta tukkumarkkinoilta.

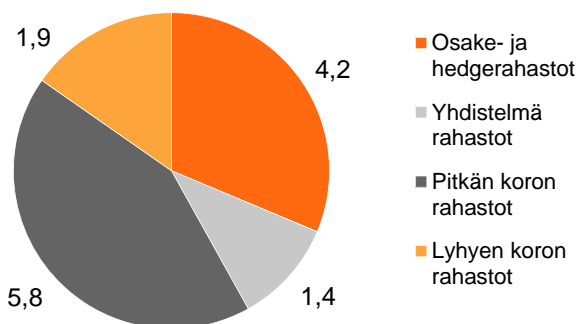
Lyhyiden markkinakorkojen hidas nousu ei vaikuttanut katsauskaudella asuntokaupan volyymeihin. Asuntokauppa kävi edelleen vilkkaana. OP-Kiinteistökeskusten välittämien asuntokauppojen määrä oli katsauskaudella hieman suurempi kuin vertailukaudella.

Uusien nostettujen asuntoluottojen määrä kasvoi 11 prosenttia vuotta aiemmasta. Uusien asuntoluottojen marginaali laski katsauskauden aikana hieman. Ryhmän markkinaosuus asuntoluottokannasta oli katsauskauden lopussa 35,8 prosenttia (35,8). Kulutusluottokannan kasvu nopeutui selvästi.

Yritysten maksuliikennevolyymit ovat kasvaneet selvästi talouden elpymisen myötä. OP-Pohjola-ryhmän välittämien maksuliikennetapahtumien määrä kasvoi 9 prosenttia. Yritysten luottokanta kasvoi vuodessa 7,2 prosenttia ja katsauskaudella 5,9 prosenttia. Ryhmän markkinaosuus yritysten ja asuntoyhteisöjen luottokannasta kasvoi vuodessa 29,2 prosenttiin 28,7 prosentista.

OP-Pohjola-ryhmän hallinnoimien sijoitusrahastojen pääoma oli 13,4 miljardia euroa (14,4). Pääomat kasvoivat 3,1 prosenttia vuodessa. Katsauskauden aikana pääomat laskivat 6,7 prosenttia yleisen markkinakehityksen mukana.

Sijoitusrahastot
 30.6.2011, 13,4 mrd €

Nettomerkinnät OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoihin olivat 673 miljoonaa euroa negatiiviset (7).

OP-Pohjola-ryhmän varainhoidon hallinnoiman varallisuuden määrä oli kesäkuun lopussa 33,9 miljardia euroa (35,0). Tästä OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoissa olevien pääomien osuus oli 11,6 miljardia euroa (12,0). OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten osuus hallinnoidusta varallisuudesta oli 8,5 miljardia euroa.

Osuuspankeilla oli kesäkuun lopussa 1,3 miljoonaa omistajajäsentä eli 29 300 enemmän kuin vuotta aiemmin. Osuuspankeilla ja pääkaupunkiseudulla toimivalla Helsingin OP Pankki Oyj:llä oli kesäkuun lopussa yhteensä 1 225 000 OP-bonusasiakasta.

Pankkipalvelujen käytön keskittämisestä OP-bonusasiakkaille kertyneiden bonusten arvo oli yhteensä 80 miljoonaa euroa eli 7,6 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. OP-bonusasiakkaat käyttivät tammi-kesäkuussa bonuksia pankkipalveluihin yhteensä 41 miljoonaa euroa (39) ja Pohjolan vahinkovakuutuslaitosten vakuutusmaksuihin 31 miljoonaa euroa (27). Bonuksia käytettiin 679 000 vakuutuslaskuun. Näistä 14 prosenttia maksettiin kokonaisuudessaan bonuksilla.

Verohallinto on uudistamassa yritysten bonuskäytäntöihin liittyvää ohjeistusta loppuvuoden aikana. OP-Pohjola-ryhmä on selvittänyt muutosten mahdollisia vaikutuksia ryhmän bonusjärjestelmään.

Tulos ja riskiasema

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 39 prosenttia 226 miljoonaan euroon vahvan tuottokehityksen ja saamisten arvonalentumisten supistumisen ansiosta.

Pankkitoiminnan tuotot kasvoivat 9,3 prosenttia 857 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 13 prosenttia. Lyhyiden markkinakorkojen nousu tuki korkokatteen kasvua. Nettopalkkiotuottojen kasvu jatkui. Palkkioiden 3,6 prosentin kasvun taustalla ovat erityisesti varallisuudenhoidon ja osakevälityksen volyymikasvu. Myös antolainauksen palkkiotuotot kasvoivat edellisvuodesta. Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä kasvoivat vertailuvuodesta 10 miljoonaa euroa eli 25 prosenttia.

Saamisten arvonalentumiset pienenevät vertailukauteen nähden 23 miljoonaa euroa. Katsauskauden arvonalentumisten suhde luotto- ja takauskantaan oli vuositasoisesti muutettuna 0,18 prosenttia, kun se korkeimmillaan finanssikriisin jälkeen oli 0,32 prosenttia.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema oli vakaa. Saamisten arvonalentumiset vähenivät lähes kolmanneksella edellisestä vuodesta, kun ripeä talouskasvu ja työllisyyden paraneminen vahvistivat sekä yritysten että kotitalouksien luotonhoitokykyä. OP-Pohjola-ryhmän yritysvaluutta 44 prosenttia kuuluu 12 pääluokkaan jaetussa luottosalkussa viiteen parhaimpaan luokkaan (ns. investointitaso).

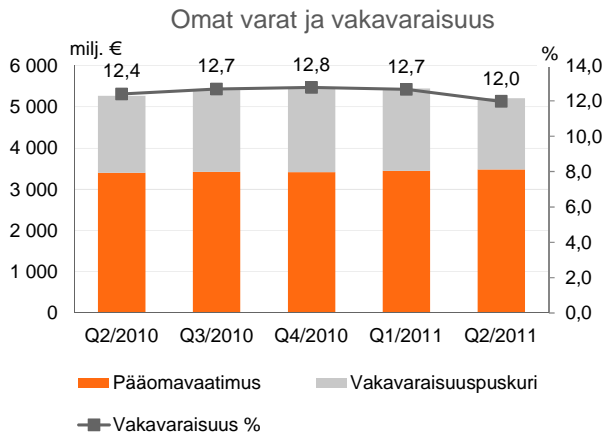
Ongelmasaamiset luotto ja takauskannasta

	30.6.2011		30.6.2010		31.12.2010	
	Milj. e	%	Milj. e	%	Milj. e	%
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset, netto	271	0,45	259	0,45	204	0,34
Saamisten arvonalentumiset vuoden alusta, netto	55	0,18	77	0,27	149	0,25

Vakavaraisuus

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde ja ensisijaisilla omilla varoilla laskettu vakavaraisuussuhde olivat molemmat kesäkuun lopussa 12,0 prosenttia (12,8). Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja vakavaraisuudelle ensisijaisilla omilla varoilla 4 prosenttia.

hakemuksen mukaisesti, sisäisten mallien käyttöön siirtymisen odotetaan parantavan ryhmän luottolaitoslain mukaista vakavaraisuutta noin 2,5–3,0 prosenttiyksikköä ja ryhmän Rava-vakavaraisuutta noin 0,3 yksikköä. Markkinariskien osalta OP-Pohjola-ryhmä jatkaa standardimenetelmän käyttöä. Operatiivisten riskien osalta siirryttiin perusmenetelmästä standardimenetelmän käyttöön vuoden 2010 viimeisellä neljänneksellä.

Ryhmän ensisijaiset omat varat olivat kesäkuun 2011 lopussa 5 211 miljoonaa euroa (5 454). Omien varojen lasku oli pääosin seurausta OP-Pohjola osk:n Suomi-yhtiöltä ostamien Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden hankinnasta. Osakkeiden hankinta heikensi ryhmän vakavaraisuussuhdetta 0,5 prosenttiyksikköä. Maaliskuussa toteutettu toissijaisiin omiin varoihin luetun 150 miljoonan euron debentuurilainan ennakainen takaisinlunastus heikensi vakavaraisuussuhdelukua 0,3 prosenttiyksikköä. Ilman näiden toimenpiteiden toteuttamista vakavaraisuus olisi säilynyt vuodenvaihteen tasolla.

Ensi- ja toissijaisista omista varoista puoli vähennettävät sijoitukset vakuutusyhtiöihin olivat 2 314 miljoonaa euroa (2 330). Odotettujen tappioiden ja arvonalentumisten alijäämänä omista varoista on vähennetty 103 miljoonaa euroa. Toissijaisiin omiin varoihin kohdistuvat vähennykset ylittivät toissijaiset omat varat 280 miljoonaa euroa (135), joka on vähennetty ensisijaisista omista varoista.

Omien varojen vaade oli kesäkuun lopussa 3 481 miljoonaa euroa (3 418). Omien varojen vaade kasvoi katsauskaudella 1,8 prosenttia. Merkittävin kasvuun vaikuttanut tekijä oli luotto- ja takauskannan pääomavaateen kasvu. Luotto- ja vastapuoliriskin osuus pääomavaatimuksesta oli 91,6 prosenttia (92,2). Operatiivisen riskin osuus pääomavaatimuksesta oli 6,7 prosenttia (6,7) ja markkinariskin osuus 1,7 prosenttia (1,1).

OP-Pohjola-ryhmän pankkitoiminta (yhteenliittymä) käyttää Pohjola Pankki Oyj:n yritys- ja yhteisöasiakkaiden vastuiden luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa sisäisten luottoluokitusten menetelmää. Muiden vastuiden osalta tavoitteena on siirtyä sisäisten luottoluokitusten menetelmään syyskuussa 2011, johon saakka luottoriskin pääomavaade näiden erien osalta lasketaan standardimenetelmällä. Sisäisten luokitusten menetelmän nykyistä laajempi käyttö pienentää OP-Pohjola-ryhmän pääomavaadetta, mutta verrattuna standardimenetelmään, se lisää pääomavaatimuksen herkkyyttä suhdannevaihteluille. Mikäli viranomaishyväksyntä saadaan

Vahinkovakuutus

- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 68 miljoonaa euroa (42).
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 7 prosenttia (0).
- Vakuutustekninen kannattavuus kehittyi suotuisasti toisella vuosineljänneksellä. Katsauskauden operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 91,6 prosenttia (91,6).
- Etuasiakastalouksien määrä nousi 19 100 taloudella (17 900).
- Sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 1,0 prosenttia (2,6).

Vahinkovakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1–6/2011	1–6/2010	Muutos, %	1–12/2010
Vakuutusmaksutuotot	507	473	7,2	964
Vakuutuskorvaukset	325	300	8,2	637
Sijoitustoiminnan nettotuotot	62	42	48,7	87
Diskonttauksen purkautuminen ja muut nettotuottoihin luettavat erät	-23	-23	-1,9	-30
Vahinkovakuutuksen nettotuotot	221	192	15,2	383
Muut nettotuotot	11	7	44,0	16
Henkilöstökulut	65	57	14,1	109
Muut kulut	100	101	-1,3	208
Tulos ennen veroja	68	42	61,1	83
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-30	28		56
Tulos käyvin arvoon ennen veroja	38	71	-45,9	139
Vakuutusmaksutuotot				
Henkilöasiakkaat	248	229	8,1	470
Yritykset ja yhteisöt	234	219	6,8	445
Baltia	25	24	2,1	49
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	507	473	7,2	964
Vahinkovakuutuksen tunnusluvut, %				
Sijoitusten tuotto käyvin arvoon*, %	1,0	2,6		5,1
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde*, %	91,6	91,6		89,7
Operatiivinen liikekulusuhde*, %	21,5	22,0		21,3
Operatiivinen vahinkosuhde*, %	70,1	69,6		68,4

* Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä laskuperustemuutoksia ja poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

Vahinkovakuutuksen myönteinen kehitys jatkui katsauskaudella. Henkilöasiakkaissa kasvu jatkui ja myös yritysasiakkaissa maksutuotot kääntyivät kasvuun. Kasvu oli voimakainta pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, joissa myös asiakasmäärät kasvoivat.

Etuasiakastalouksia oli katsauskauden lopussa 499 700. Määrä kasvoi katsauskaudella 19 100 taloudella (17 900). Etuasiakastalouksista jo 64 prosenttia on keskittänyt pankkiasiointinsa osuuspankkeihin. Osuuspankkien omistajajäsenet ja Helsingin OP Pankin bonusasiakkaat voivat käyttää pankkiasioinnista kertyviä bonuksia myös Pohjolan vahinkovakuutusten maksamiseen. Katsauskaudella OP-bonuksia käytettiin 679 000 vakuutuslaskuun, joista lähes 99 000 laskua maksettiin kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 31 miljoonaa euroa.

OP-Pohjola-ryhmä on maksutulolla mitattuna vahinkovakuutuksen markkinajohtaja Suomessa, vuoden 2010 lopussa ryhmän markkinaosuus oli 27,8 prosenttia. Markkina-asema henkilöasiakkaissa vahvistui katsauskaudella.

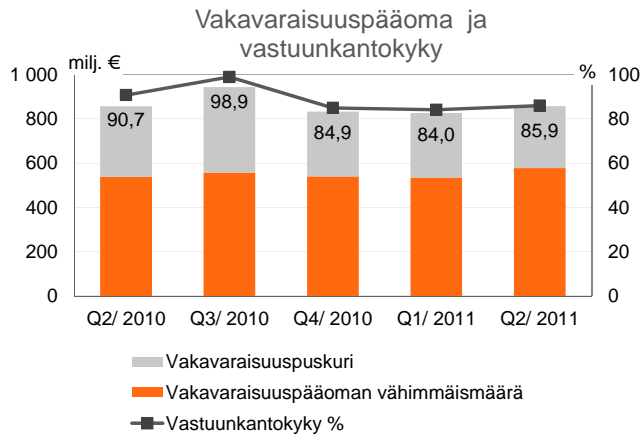
Tulos ja riskiasema

Vakuutusmaksutuottojen kasvu jatkui ja vakuutustekninen kannattavuus kehittyi suotuisasti korvauskulujen kasvun tasaantuessa. Henkilöasiakkaiden kannattavuus säilyi odotetusti lähes vertailukauden tasolla. Yritysasiakkaiden operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani vertailukaudesta. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 91,6 prosenttia (91,6).

Vakuutuskannan kasvu, taloudellisen toimeliaisuuden lisääntyminen ja toinen perättäinen vaikea talvi lisäsivät vahinkojen määrää. Ilmoitettujen vahinkojen määrä kasvoi 7 prosenttia. Riskisuhde ilman korvausten hoitokuluja oli 64,0 prosenttia (63,4). Suurvahingoista aiheutuva korvausmenon kasvu tasaantui toisella vuosineljänneksellä. Tammi-kesäkuussa kirjattiin 113 (102) suurta tai keskisuurta vahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 52 miljoonaa euroa (50). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,1 miljoonan euron ja eläkevastuissa yli 0,5 miljoonan euron vahingot.

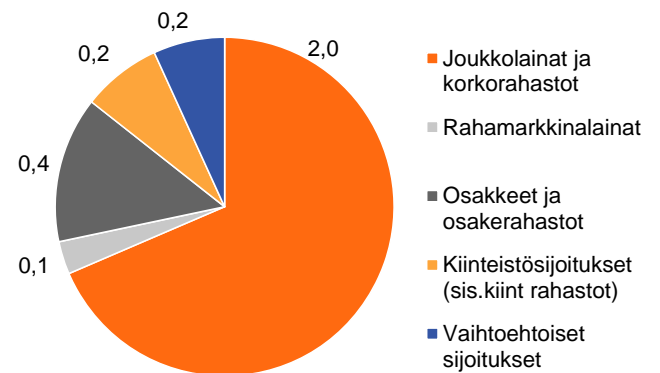
Sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 1,0 prosenttia (2,6). Sijoitusten nettotuotot käyvin arvoon olivat 32 miljoonaa euroa (70). Käyvän arvon rahastosta kirjattiin tulokseen arvonalennuksia 2 miljoonaa euroa (25).

Vahinkovakuutustoiminnan riskinkantokyky oli edelleen hyvä. Vahinkovakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma oli katsauskauden lopussa 857 miljoonaa euroa (832). Vakavaraisuuspääömaan luettava tasoitusmäärä kasvoi 429 miljoonaan euroon (424).

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli katsauskauden lopussa 2,9 miljardia euroa (2,9) jakautuen seuraavasti (miljardia euroa):

Sijoitusomaisuus 2,9 mrd. € 30.6.2011

Korkosalkun luottoluokitusjakauma oli hyvä, investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 90 prosenttia (91) ja 77 prosenttia sijoituksista oli vähintään A- -luokitetuissa saamisissa. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 4,8 vuotta (5,3) ja duraatio 3,9 vuotta (4,1).

Henkivakuutus

- Tulos ennen veroja kasvoi selvästi ja oli 52 miljoonaa euroa (20).
- Markkinaosuus sijoitussidonnaisista vakuutussäästöistä vahvistui vuodenvaihteesta 0,4 prosenttiyksikköä.
- Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus vakuutussäästöistä kasvoi 47 prosenttiin (41).
- Sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 0,9 prosenttia (4,3).

Henkivakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1–6/2011	1–6/2010	Muutos, %	1–12/2010
Vakuutusmaksutulo	400	679	-41,1	1 287
josta sijoitussidonnainen	299	249	19,7	508
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-1	152		539
josta sijoitussidonnainen	-106	87		374
Vastuuvelan muutos	-48	460		1 119
josta sijoitussidonnainen	122	293	-58,4	755
Korvauskulut	350	318	10,1	588
Muut erät	-11	-3		-11
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	86	50	72,4	109
Muut tuotot	12	11	11,2	16
Henkilöstökulut	6	5	9,8	9
Muut kulut	40	36	11,6	72
Tulos ennen veroja	52	20	167,2	43
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-63	104		220
Tulos käyvin arvoon ennen veroja	-11	123		263

	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Vakuutussäästöjen markkinaosuus, %	21,4	20,6	0,8	21,3
Sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen markkinaosuus, %	24,9	24,6	0,3	24,5

Mrd. e				
Vakuutussäästöt	7,1	6,5	9,8	7,1
josta sijoitussidonnainen	3,3	2,7	23,7	3,1

Henkivakuutustoiminnan painopistettä siirrettiin strategian mukaisesti entistä voimakkaammin sijoitussidonnaiseen vakuuttamiseen. Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus kasvoi 46,7 prosenttiin vakuutuskannasta. Vuotta aiemmin luku oli 5,3 prosenttiyksikköä pienempi.

Sijoitussidonnainen maksutulo kasvoi 19,7 prosenttia ja sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt 23,7 prosenttia.

Tulos ja riskiasema

Tulos ennen veroja yli 2,5-kertaistui 52 miljoonaan euroon (20). Tulos käyvin arvoon ennen veroja supistui sijoitusmarkkinoiden epävakauden seurauksena selvästi.

Sijoitustoiminnan nettotuotot ilman sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä tuottoja olivat 105 miljoonaa euroa (66). Sijoitustoiminnan tulosta paransi erityisesti sijoituksista tehtyjen arvonalentumisten supistuminen 52 miljoonalla eurolla sekä myyntivoittojen ja osinkojen kasvu.

Katsauskauden aikana tehostettiin yhtiön tasehallintaa suojaamalla vastuuvelan korkoriskiä vakuudellisilla koronvaihtosopimuksilla.

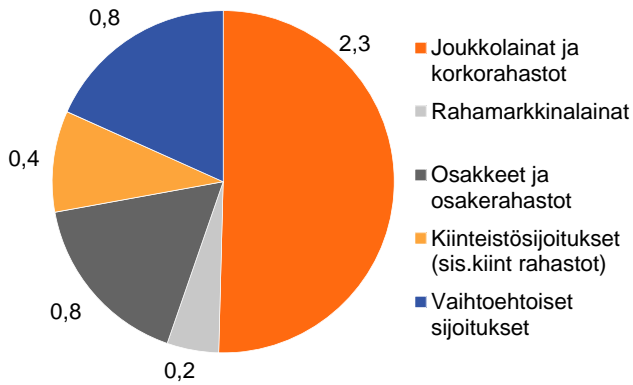
Liiketoiminnan tehokkuus parani hieman tuottojen kasvaessa. Liikekustannussuhde, joka sisältää kaikki liikekulujen kattamiseen tarkoitetut tuotot ja josta on poistettu myyntikanavien palkkiot, oli 29,9 prosenttia (30,9).

Lisääntynyt epävarmuus sijoitusmarkkinoilla ja pitkien korkojen nousu käänsivät kuitenkin tuloksen käyvin arvoon lievästi negatiiviseksi. Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoon oli 0,9 prosenttia (4,3).

Henkivakuutustoiminnan sijoitusomaisuus ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevaa omaisuutta oli 4,5 miljardia euroa (4,7) jakautuen seuraavasti (miljardia euroa):

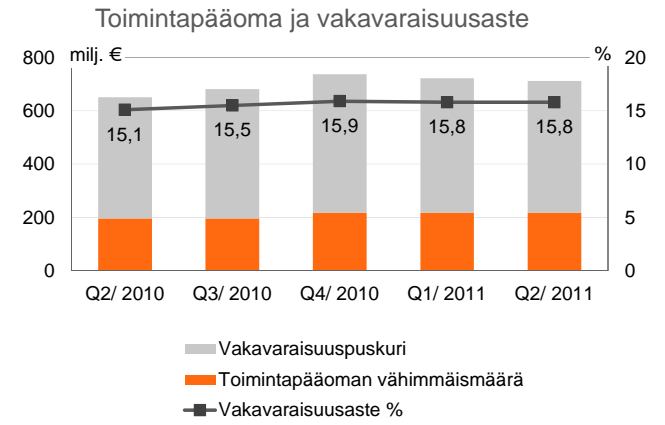

Sijoitusomaisuus 4,5 mrd. € 30.6.2011

Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus korkosalkusta oli 75 prosenttia (72). Kesäkuun lopussa korkosijoitusten modifioitu duraatio oli 3,2 (3,8).

Henkivakuutuksen vakavaraisuus säilyi hyvällä tasolla. Toimintapääoma oli 712 miljoonaa euroa, mikä oli 3,3-kertainen suhteessa toimintapääoman vähimmäismäärään. Vakavaraisuusaste, eli vakavaraisuuspääoman suhde painotettuun vastuuveikaan, oli 15,8 prosenttia (15,9).

Muu toiminta

Muun toiminnan avainlukuja

Milj. e	1–6/2011	1–6/2010	Muutos, %	1–12/2010
Korkokate	18	33	-43,9	61
Kaupankäynnin nettotuotot	-1	-9	90,9	-8
Sijoitustoiminnan nettotuotot	13	20	-35,0	40
Muut tuotot	179	170	5,6	342
Kulut	190	169	12,4	349
Arvon alentumiset saamisista	0	0		-1
Tulos ennen veroja	20	45	-55,7	86

Mrd. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Saamiset luottolaitoksilta	7,8	7,5	3,1	7,8
Kaupankäynnin rahoitusvarat	-0,1	0,4	-117,4	-0,1
Sijoitusomaisuus	8,3	7,7	7,5	7,3
Velat luottolaitoksille	5,4	5,1	4,7	4,0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16,4	17,6	-6,7	17,0

Muun toiminnan tulos ennen veroja oli tammi–kesäkuussa 20 miljoonaa (45).

Sijoitustoiminnan tuottoihin sisältyi 6,2 miljoonaa euroa saamistodistusten myyntivoittoja (16,4). Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitelluista osakkeista ja osuuksista kirjattiin arvonalentumisia katsauskaudella 0,6 miljoonaa euroa (4).

Muun toiminnan tuotot ovat merkittävältä osin ryhmän sisäisiä palveluveloituksia, jotka vastaavasti esitetään liiketoimintasegmenttien kuluina. Muun toiminnan kuluista 71 miljoonaa (62) euroa oli henkilöstökuluja ja 53 miljoonaa euroa ICT-kuluja (43).

Loppuvuoden näkymät

Sekä maailman talouden että Suomen talouden peruskuvana on myönteinen. Merkittävän riskin näihin talousnäkyymiin muodostaa kuitenkin julkisen talouden kriisiytyminen eräissä euromaissa. Kriisin mahdollinen kärjistyminen voi seurannaisvaikutuksineen vaikuttaa nopeastikin ja olennaisesti koko finanssitoimialan toimintaedellytyksiin.

OP-Pohjola-ryhmän vuoden 2011 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan paremmaksi kuin vuonna 2010. Tuloksen odotetaan paranevan ennen kaikkea korkokatteen ja palkkiotuottojen kasvun sekä saamisten ja sijoitusten arvonalentumisten supistumisen johdosta. Suurin epävarmuus arvioissa liittyy edellä kuvattuihin julkisten talouksien ongelmiin.

Kaikki tässä osavuositarkastuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen OP-Pohjola-ryhmän talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Euroopan pankkivalvoja EBA julkaisi Euroopan laajuisen stressitestinsä tulokset heinäkuussa. OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuus ylitti viime vuoden tavoin selvästi stressitestin selviytymisrajaksi määritellyn tason. Ryhmän vakavaraisuus kestää hyvin stressitestissä käytetyn negatiivisen kehityksen skenaarion ja ylittää selvästi testissä asetetun vähimmäistason. Ryhmän parhaiden eli rajoituksettomien ensisijaisten

omien varojen suhde riskipainotettuihin sitoumuksiin (Core Tier 1) laski alimmillaankin vain 11,5 prosenttiin, kun testissä käytetty vähimmäistavoitetaso oli 5 prosenttia. Vuoden 2012 lopussa ryhmän Core Tier-1 vakavaraisuus oli stressiskenaariossa 11,6 prosenttia.

Pohjola Pankki Oyj laski heinäkuussa liikkeeseen 100 miljoonan Sveitsin frangin alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavan lainan. Laina on eurovasta-arvoltaan 83 miljoonaa euroa ja sen vaikutus ryhmän vakavaraisuussuhdelukuun on noin +0,2 prosenttiyksikköä.

OP-Asuntoluottopankki laski heinäkuussa liikkeeseen 1,0 miljardin euron 7 vuoden asuntovakuudellisen lainan.

Euroalueen hallitusten johtajat sekä EU:n toimielimet antoivat 21.7.2011 euroalueen vakautta sekä Kreikan valtiolainakriisiä koskevan julkilausuman. Lausuma sisältää kannanottoja yksityisen sektorin vapaaehtoisesta osallistumisesta Kreikkaa koskeviin tukitoimiin. OP-Pohjola-ryhmä odottaa yksityiskohtaisempaa tietoa järjestelystä, eikä ole vielä päättänyt osallistumisestaan järjestelyyn.

OP-Pohjola-ryhmän suorat sijoitukset GIIPS valtioiden lainoihin olivat heinäkuun lopussa markkina-arvoltaan yhteensä 197 miljoonaa euroa, eli 0,2 prosenttia ryhmän taseesta. Sijoitukset jakaantuivat seuraavasti:

Milj. e	Henki- vakuutus	Vahinko- vakuutus	Pankki- ja muu toiminta
Kreikka	9	28	2
Irlanti	0	4	40
Portugali	0	16	0
Italia	29	30	0
Espanja	24	15	0
Yhteensä	62	93	42

OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään 209 osuuspankkia (213), OP-Pohjola-keskusyhteisökonserni ja Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö.

OP-Pohjola osk (OP-Pohjola) osti toukokuussa Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomen omistamat Pohjola Pankki Oyj:n (Pohjola) A-osakkeet, jotka vastaavat 7,26 prosenttia Pohjolan osakekannasta ja 3,91 prosenttia äänimäärästä. Kauppa vaikutti OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuteen sekä Pohjolan hallituksen jäsenyyttä koskevaan sopimukseen. Kaupan myötä OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisönä toimivan OP-Pohjolan osuus Pohjolan osakkeista nousi 29,98 prosentista 37,24 prosenttiin ja osakkeiden antamista äänistä 57,05 prosentista 60,96 prosenttiin.

Pohjola Vakuutus Oy osti toukokuussa työhyvinvoinnin palveluyhtiö Excentan yhtiön toimivalta johdolta ja Elisa Oyj:ltä. Yrityskauppa vahvistaa Pohjolan uutta hyvinvointiliiketoimintaa ja laajentaa Pohjola Terveysten palveluja yritysasiakkaille. Excenta työllistää 30 alan ammattilaista ja sen liikevaihto oli vuonna 2010 noin 2 miljoonaa euroa.

Kestilän ja Rantsilan Osuuspankit muodostivat kombinaatiofuusiolla uuden Siikalatvan Osuuspankin 31.3.2011.

Pieksämäen, Etelä-Savon, Juvan ja Savonlinnan osuuspankit sulautuivat ja muodostivat uuden Suur-Savon Osuuspankin 31.5.2011.

Varpaisjärven Osuuspankki on päättänyt sulautua Koillis-Savon Osuuspankkiin 31.8.2011. Kokemäen ja Harjavallan osuuspankit ovat päättäneet sulautua Huittisten Osuuspankkiin 31.12.2011. Haapajärven Osuuspankki on päättänyt sulautua Pyhäjärven Osuuspankkiin 31.12.2011.

Henkilöstö ja palkitseminen

OP-Pohjola-ryhmän palveluksessa oli kesäkuun lopussa 12 879 henkilöä (12 504). Henkilöstöä oli keskimäärin 12 661 (12 468). Katsauskauden aikana OP-Pohjola-ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 202 henkilöä (149). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 61,6 vuotta (61,25).

OP-Pohjola-ryhmän vuosina 2008–2010 voimassa ollut pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä päättyi vuoden vaihteessa.

Uusi ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitetusta kannustinjärjestelmästä, sekä muulle henkilöstölle tarkoitetusta henkilöstörähdystä.

Johdon kannustinjärjestelmä koostuu kolmen vuoden ansaintajaksoista, joista ensimmäinen on 2011–2013. Osakepohjaisen järjestelmän piiriin kuuluu OP-Pohjola-ryhmässä noin 400 henkilöä. Kannustinjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada tietyn määrän Pohjola Pankki Oyj:n A-sarjan osakkeita, mikäli kyseiselle ansaintajaksolle asetetut, OP-Pohjola-ryhmän strategiaan perustuvat tavoitteet saavutetaan. Järjestelmän mukainen palkkio maksetaan henkilölle ansaintajakson päätyttyä vuosina 2015, 2016 ja 2017 osakkeiden ja rahan yhdistelmänä kolmessa yhtä suuressa erässä edellyttäen, että ryhmän vakavaraisuus ylittää vähim-

mäisvaatimukset maksuhetkellä. Palkkion maksamiseen liittyy työ- tai toimituksen voimassaoloa koskevia ehtoja.

OP-Pohjola osk:n hallinto

OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisön (OP-Pohjola osk) varsinainen osuuskunnan kokous pidettiin 29.3.2011. Hallintoneuvostoon valittiin vuonna 2014 päättyväksi kaudeksi erovuorossa olleista jäsenistä uudelleen johtava hoitaja Marita Marttila, professori Jaakko Pehkonen ja hallituksen puheenjohtaja Timo Parmasuo. Uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin toimitusjohtaja Ari Kakkori, rehtori Seppo Laaninen ja toimitusjohtaja Vesa Lehikoinen. Lisäksi vuonna 2012 päättyväksi kaudeksi valittiin hallintoneuvostoon toimitusjohtaja Juha Pullinen. Hallintoneuvostossa on kaikkiaan 33 jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen uudelleen liikuntaneuvos Paavo Haapakosken. Varapuheenjohtajiksi valittiin uudelleen professori Jaakko Pehkonen ja uutena henkilönä toimitusjohtaja Vesa Lehikoinen.

Investoinnit ja palvelukehittäminen

OP-Pohjola osk tytäryrityksineen vastaa OP-Pohjola-ryhmän palvelutoiminnan kehittämistä. Palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä. Näistä kustannuksista taseeseen aktivoituja ICT-investointeja oli tilikaudella 28,1 miljoonaa euroa (17,9). Investoinneista 15,6 miljoonaa euroa (13,2) kohdistui pankkitoimintaan, 10,0 miljoonaa euroa (3,2) vahinkovakuutukseen ja 2,5 miljoonaa euroa (1,6) henkivakuutukseen.

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma

Milj. e	Liite	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Korkotuotot		1 475	1 165	27	2 412
Korkokulut		982	713	38	1 495
Korkokate ennen arvonalentumisia	4	494	452	9	917
Saamisten arvonalentumiset	5	55	77	-29	149
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		439	375	17	768
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	6	216	190	14	382
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	7	78	46	68	100
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	8	297	283	5	563
Kaupankäynnin nettotuotot	9	22	13	71	46
Sijoitustoiminnan nettotuotot	10	40	34	17	62
Liiketoiminnan muut tuotot	11	46	48	-4	99
Henkilöstökulut		366	335	9	643
Muut hallintokulut		168	154	9	319
Liiketoiminnan muut kulut		155	153	1	324
Palautukset omistajajäsenille		89	81	10	163
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		2	1		2
Kauden tulos ennen veroja		362	266	36	575
Tuloverot		95	69	38	135
Kauden tulos		267	197	36	440

OP-Pohjola-ryhmän laaja tuloslaskelma

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Kauden tulos	267	197	36	440
Käyvän arvon rahaston muutos				
Käypään arvoon arvostamisesta	-101	75		234
Rahavirran suojauksesta	-15	-		-8
Muuntoerot	0	0	17	0
Tuloverot				
Käypään arvoon arvostamisesta	-26	20		61
Rahavirran suojauksesta	-4	-		-2
Kauden laaja tulos	182	252	-28	606

OP-Pohjola-ryhmän tase

Milj. e	Liite	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Käteiset varat		3 453	3 907	-12	1 628
Saamiset luottolaitoksilta		1 167	1 304	-11	1 121
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		419	1 136	-63	519
Johdannaissopimukset		1 705	2 168	-21	1 933
Saamiset asiakkailta		58 155	54 882	6	56 834
Vahinkovakuutustoiminnan varat	14	3 327	3 259	2	3 164
Henkivakuutustoiminnan varat	15	7 471	6 489	15	7 544
Sijoitusomaisuus		8 236	7 741	6	7 438
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		39	16		38
Aineettomat hyödykkeet		1 167	1 165	0	1 159
Aineelliset hyödykkeet		698	754	-7	716
Muut varat		1 927	1 611	20	1 749
Verosaamiset		105	91	16	125
Varat yhteensä		87 870	84 524	4	83 969
Velat luottolaitoksille		2 325	3 408	-32	1 696
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat		24	34	-30	0
Johdannaissopimukset		1 895	1 991	-5	1 951
Velat asiakkaille		42 166	38 438	10	39 205
Vahinkovakuutustoiminnan velat	16	2 606	2 484	5	2 350
Henkivakuutustoiminnan velat	17	7 239	6 545	11	7 290
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18	19 737	20 128	-2	19 577
Varaukset ja muut velat		2 643	2 214	19	2 333
Verovelat		997	948	5	1 014
Osuuspääoma		666	664	0	647
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		985	1 300	-24	1 178
Velat yhteensä		81 284	78 154	4	77 243
Oma pääoma					
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus					
Osake- ja osuuspääoma		333	357	-7	368
Käyvän arvon rahasto	19	26	1		112
Muut rahastot		2 619	2 663	-2	2 656
Kertyneet voittovarot		3 607	3 349	8	3 590
Oma pääoma yhteensä		6 586	6 370	3	6 726
Velat ja oma pääoma yhteensä		87 870	84 524	4	83 969

OP-Pohjola-ryhmän oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Käyvän arvon rahasto					
	Osake- ja osuus-pääoma	Käypään arvoon arvostamisesta	Rahavirran suojauksesta	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2010	358	-54	-	2 604	3 280	6 187
Osakeanti	-	-	-	-	-	-
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	2	-	-	-	-	2
Osakeantikulut	-	-	-	-	-	-
Rahastosiirrot	-	-	-	59	-60	-1
Voitonjako	-	-	-	-	-62	-62
Kauden laaja tulos	-	55	-	-	197	252
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	-
Muut	-3	-	-	-	-6	-9
Oma pääoma 30.6.2010	357	1	-	2 663	3 349	6 370

Milj. e	Käyvän arvon rahasto					
	Osake- ja osuus-pääoma	Käypään arvoon arvostamisesta	Rahavirran suojauksesta	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2011	368	118	-6	2 656	3 590	6 726
Osakepääoman korotus	-	-	-	-	-	-
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	-1	-	-	-	-	-1
Määräysvallattomilta omistajilta hankittu omistusosuus Pohjola Pankki Oyj:stä ¹⁾	-31	-	-	-79	-117	-227
Rahastosiirrot	-	-	-	43	-43	-
Voitonjako	-	-	-	-	-74	-74
Kauden laaja tulos	-	-81	-5	-	267	182
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	0	0
Muut	-3	-	-	0	-17	-20
Oma pääoma 30.6.2011	333	37	-11	2 619	3 607	6 586

¹⁾ OP-Pohjola osk osti kaikki Keskinäisen Henkivakuutusyhtiö Suomen omistamat Pohjola Pankki Oyj:n A-osakkeet 6.5.2011. Hankitut osakkeet vastasivat 7,26 prosenttia Pohjola Pankin osakekannasta ja 3,91 prosenttia äänimäärästä.

OP-Pohjola-ryhmän rahavirtalaskelma

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	267	197
Oikaisut kauden tulokseen	202	847
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 889	-2 809
Saamiset luottolaitoksilta	55	732
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	-154	25
Johdannaissopimukset	-15	-36
Saamiset asiakkailta	-1 399	-1 988
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-216	-175
Henkivakuutustoiminnan varat	-54	-24
Sijoitusomaisuus	-917	-1 303
Muut varat	-188	-40
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	3 950	2 310
Velat luottolaitoksille	631	1 224
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	24	-37
Johdannaissopimukset	31	34
Velat asiakkaille	2 961	833
Vahinkovakuutustoiminnan velat	90	53
Henkivakuutustoiminnan velat	-3	-93
Varaukset ja muut velat	217	297
Maksetut tuloverot	-63	-48
Saadut osingot	282	74
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	1 751	570
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-20	-14
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	98	100
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla	-3	0
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla	0	0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-50	-47
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	3	0
B. Investointien rahavirta yhteensä	29	39
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	31	68
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-196	-18
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	21 368	24 139
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-20 762	-24 041
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	103	123
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-85	-79
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-84	-75
Palautukset omistajajäsenille	-1	-1
Määräysvallattomilta omistajilta hankittu osuus Pohjola Pankki Oyj:stä	-227	-
Muut	0	0
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	147	117
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	1 927	727
Rahavarat tilikauden alussa	1 689	3 282
Rahavarat tilikauden lopussa	3 616	4 009
Saadut korot	561	1 194
Maksetut korot	-345	-753
Rahavarat		
Käteiset varat	133	134
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	3 483	3 875
Yhteensä	3 616	4 009

Liitetiedot

Liite 1. Laatumisperiaatteet

Osavuositarkastus 1.1.-30.6.2011 on laadittu IAS 34-standardin (Osavuositarkastukset) mukaisesti.

Tilinpäätöksen laatumisperiaatteet kuvataan vuoden 2010 tilinpäätöksessä, joita on sovellettu tämän osavuositarkastuksen laatumisessa.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovusta.

Liite 2. OP-Pohjola-ryhmän tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

	1-6/2011	1-6/2010	1-12/2010
Oman pääoman tuotto (ROE), %	8,1	6,3	6,8
Oman pääoman tuotto käyvin arvo in,%	5,5	8,1	9,4
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,63	0,48	0,53
Kulujen osuus tuotoista, %	58	60	59
Henkilöstö keskimäärin	12 661	12 482	12 468
josta kokoaikaisia	11 610	11 404	11 394
josta osa-aikaisia	1 051	1 078	1 074
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$		
Oman pääoman tuotto käyvin arvo in, %	$\frac{\text{Kauden voitto} + \text{käyvän arvon rahaston muutos}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$		
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$		
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{(\text{Henkilöstökulut} + \text{muut hallintokulut} + \text{liiketoiminnan muut kulut})}{(\text{Korkokate} + \text{vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot} + \text{henkivakuutustoiminnan nettotuotot} + \text{nettopalkkiotuotot} + \text{kaupankäynnin nettotuotot} + \text{sijoitustoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot} + \text{osuus osakkuusyrittysten tuloksesta})} \times 100$		
Taloudellisen pääoman tuotto, %	$\frac{\text{Tulos} + \text{asiakasbonukset verojen jälkeen (12 kk liukuva)}}{\text{Keskimääräinen taloudellinen pääoma}} \times 100$		
Operatiivinen vahinkosuuhde	$\frac{\text{Korvauskulut pl. Laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. Laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$		
Operatiivinen liikekulusuhde	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. Laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$		
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	Operatiivinen vahinkosuuhde + operatiivinen liikekulusuhde		
Riskisuuhde (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$		
Toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$		
Liikekustannussuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta} + \text{korvausten selvittelykulut/}}{\text{Kuormitustulo}} \times 100$		
Vastuunkantokyky, %	$\frac{\text{Vakavaraisuuspääoma}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$		

Liite 3. OP-Pohjola-ryhmän tuloskehitys vuosineljänneksittäin

Milj. e	2010			2011	
	4-6	7-9	10-12	1-3	4-6
Korkotuotot	592	606	641	697	779
Korkokulut	364	380	403	458	524
Korkokate	228	226	238	238	255
Saamisten arvonalentumiset	40	31	41	23	31
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	189	196	198	215	224
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	113	119	73	92	124
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	32	15	39	50	28
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	139	135	146	156	141
Kaupankäynnin nettotuotot	6	26	8	19	2
Sijoitustoiminnan nettotuotot	3	0	28	26	13
Liiketoiminnan muut tuotot	23	19	31	26	20
Henkilöstökulut	171	142	166	178	188
Muut hallintokulut	80	70	94	80	88
Liiketoiminnan muut kulut	75	86	85	78	76
Palautukset omistajajäsenille	42	41	42	42	47
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	1	0	1	1
Kauden tulos ennen veroja	137	172	137	208	155
Tuloverot	36	46	20	54	41
Kauden tulos	101	126	117	154	113
Muut laajan tuloksen erät					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta	-137	182	-24	-60	-42
Rahavirran suojauksesta	0	-1	-7	-22	8
Muuntoerot	0	0	0	0	0
Tuloverot					
Käypään arvoon arvostamisesta	-36	47	-10	15	-42
Rahavirran suojauksesta	0	0	2	6	-10
Kauden laaja tulos	0	260	94	51	131

Liite 4. Korkokate

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Lainat ja saamiset	735	625	18	1 285
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	15	12	25	23
Saamistodistukset	129	122	6	243
Johdannaiset (netto)				
Kaupankäynnin johdannaiset	44	46	-5	86
Suojauslaskennan johdannaiset	-8	-25	-66	-35
Velat luottolaitoksille	-7	-8	-13	-16
Velat asiakkaille	-172	-127	36	-270
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-218	-168	30	-350
Huonomman etuoikeuden velat	-15	-16	-9	-32
Pääomalainat	-4	-4	6	-8
Kaupankäynnin rahoitusvelat	0	-1	-80	-1
Muut (netto)	0	-1	-95	-3
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	496	455	9	921
Suojaavat johdannaiset	-37	-56	-34	-75
Suojauskohteiden arvonmuutokset	34	54	-36	70
Korkokate	494	452	9	917

Liite 5. Saamisten arvonalentumiset

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Luotto- tai takaustappioina poistetut saamiset	23	65	-64	89
Palautukset poistetuista saamisista	-4	-4	-11	-10
Arvonalentumisten lisäys	55	79	-31	141
Arvonalentumisten vähennys	-19	-63	70	-72
Yhteensä	55	77	-29	149

Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Vakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	734	665	10	1 023
Jälleenvakuuttajien osuus	-48	-34	-41	-40
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-204	-169	-20	-13
Jälleenvakuuttajien osuus	25	12		-6
Yhteensä	507	473	7	964
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	353	324	9	655
Jälleenvakuuttajien osuus	-15	-17	8	-29
Korvausvastuun muutos	-25	-28	12	19
Jälleenvakuuttajien osuus	12	21	-44	-8
Yhteensä	325	300	8	637
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	31	32	0	64
Osingoista	25	18	38	21
Kiinteistöistä	2	2	12	1
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	-8	35		53
Osakkeista ja osuuksista	10	-5		-2
Lainoista ja saamisista	-1	-1	40	1
Kiinteistöistä	0	2		3
Johdannaisista	6	-25		-20
Arvostusvoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	0	1		0
Osakkeista ja osuuksista	-7	-16	54	-33
Lainoista ja saamisista	-1	-2	58	-4
Kiinteistöistä	0	0		1
Johdannaisista	0	0		0
Muista	1	0		1
Yhteensä	57	40	43	86
Diskonttauksen purkautuminen	-23	-22	-4	-45
Muut	0	0		14
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	216	190	14	382

Liite 7. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Vakuutusmaksutulo	413	692	-40	1 315
Jälleenvakuuttajien osuus	-13	-14	1	-28
Yhteensä	400	679	-41	1 287
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-354	-321	-10	-595
Korvausvastuun muutos	6	-22		-414
Jälleenvakuuttajien osuus	3	3	25	7
Vastuuvelan muutos				
Vakuutusmaksuvastuun muutos	37	-450		-698
Jälleenvakuuttajien osuus	4	6	-40	10
Yhteensä	-303	-785	61	-1 689
Muut	-10	3		-29
Yhteensä	87	-102		-431
Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	27	23	19	47
Osingoista	51	41	26	49
Kiinteistöistä	3	2	24	2
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	5	2		6
Osakkeista ja osuuksista	21	44	-53	128
Lainoista ja saamisista	3	1		1
Kiinteistöistä	0	0	27	0
Johdannaisista	-12	-47	75	-43
Arvostusvoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	6	3	86	17
Osakkeista ja osuuksista	-11	-15	26	-58
Lainoista ja saamisista	-4	1		-3
Kiinteistöistä	1	-1		-1
Johdannaisista	1	3	-54	2
Muista	5	5		11
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteina oleva omaisuus				
Osakkeet ja osuudet				
Myyntivoitot ja -tappiot	-25	28		53
Arvostusvoitot ja -tappiot	-94	48		297
Muut	13	11	23	23
Yhteensä	-9	149		531
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	78	46	68	100

Liite 8. Palkkiotuotot ja -kulut, netto

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Palkkiotuotot				
Luotonannosta	81	78	4	153
Talletuksista	2	2	3	5
Maksuliikkeestä	79	72	10	150
Arvopapereiden välityksestä	18	16	14	30
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	7	9	-29	13
Rahastoista	50	43	15	89
OmaisuuDENhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	33	31	6	65
Vakuutusten välityksestä	30	33	-9	57
Takauksista	11	11	4	23
Muista	20	20	2	39
Yhteensä	331	314	5	624
Palkkiokulut	33	31	6	61
Palkkiotuotot, netto	297	283	5	563

Liite 9. Kaupankäynnin nettotuotot

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista	-3	14		20
Osakkeista ja osuuksista	3	1		2
Johdannaisista	18	-24		-13
Arvonmuutokset				
Saamistodistuksista	3	6	-50	3
Osakkeista ja osuuksista	-4	0		5
Johdannaisista	4	5	-18	12
Jaksotettuun hankintamenoON arvostettavista rahoitusvaroista ja -veloista				
Myyntivoitot ja -tappiot				
Lainoista ja muista saamisista	-	-		-
Osinkotuotot	1	1	-4	1
Valuuttatoiminnan nettotuotot	0	11		17
Yhteensä	22	13	71	46

Liite 10. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista	9	19	-51	32
Osakkeista ja osuuksista	11	5		13
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista ja -veloista				
Myyntivoitot ja -tappiot				
Lainoista ja muista saamisista	1	0		1
Muista	-	-		-
Osinkotuotot	13	13	4	15
Arvon alentumistappiot	-1	-7	-89	-17
Yhteensä	34	30	14	44
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot				
Vuokratuotoista	20	23	-12	45
Vastike- ja hoitokuluista	-14	-15	7	-29
Arvonmuutoksista, myyntivoitoista ja -tappioista	-1	-5	-74	1
Muista	0	0	-11	0
Yhteensä	6	4	45	18
Muut	-	-		-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	40	34	17	62

Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Tuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja toimitiloista	8	8	5	15
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista	9	11	-22	22
Muut	30	29	1	63
Yhteensä	46	48	-4	99

Liite 12. Taseen luokittelu

Milj. e	Lainat ja saamiset	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat*	Myytäviksi olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Varat						
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	3 453	-	-	-	-	3 453
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	1 167	-	-	-	-	1 167
Johdannaissopimukset	-	-	1 543	-	163	1 705
Saamiset asiakkailta	58 155	-	-	-	-	58 155
Vahinkovakuutustoiminnan varat**	650	-	101	2 576	-	3 327
Henkivakuutustoiminnan varat***	326	-	3 573	3 572	-	7 471
Saamistodistukset	-	902	350	6 646	-	7 897
Osakkeet ja osuudet	-	-	69	283	-	352
Muut saamiset	3 937	-	405	-	-	4 342
Yhteensä 30.6.2011	67 688	902	6 041	13 076	163	87 870
Yhteensä 30.6.2010	64 824	1 080	6 512	11 862	246	84 524
Yhteensä 31.12.2010	64 512	978	6 177	12 104	199	83 969

Milj. e			Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat*****	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat						
Velat luottolaitoksille	-	-	-	2 325	-	2 325
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	-	-	24	-	-	24
Johdannaissopimukset	-	-	1 664	-	231	1 895
Velat asiakkaille	-	-	-	42 166	-	42 166
Vahinkovakuutustoiminnan velat****	-	-	2	2 604	-	2 606
Henkivakuutustoiminnan velat****	-	-	3 215	4 025	-	7 239
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	-	19 737	-	19 737
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	-	985	-	985
Muut velat	-	-	-	4 307	-	4 307
Yhteensä 30.6.2011	-	-	4 904	76 149	231	81 284
Yhteensä 30.6.2010	-	-	4 379	73 500	275	78 154
Yhteensä 31.12.2010	-	-	4 815	72 200	228	77 243

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset sekä sijoituskiinteistöt.

**Vahinkovakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 14.

*** Henkivakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 15.

****Vahinkovakuutustoiminnan velat on eritelty liitetiedossa 16.

*****Henkivakuutustoiminnan velat on eritelty liitetiedossa 17.

*****Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan tasearvon

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintameno.

Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo oli kesäkuun lopussa n. 16 milj. e kirjanpitoarvoa korkeampi.

Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintameno.

**Liite 13. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien
ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti**

Varojen käyvät arvot 30.6.2011, milj.e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	294	110	15	419
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	6	6
Henkivakuutustoiminta	-	-	114	114
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	10	1 592	104	1 705
Vahinkovakuutustoiminta	1	1	-	2
Henkivakuutustoiminta	-	2	-	2
Myytävissä olevat				
Pankkitoiminta	6 621	200	107	6 928
Vahinkovakuutustoiminta	1 723	610	242	2 576
Henkivakuutustoiminta	2 430	415	727	3 572
Yhteensä	11 079	2 929	1 315	15 323

Varojen käyvät arvot 31.12.2010, milj.e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	307	199	14	519
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	8	8
Henkivakuutustoiminta	-	-	116	116
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	32	1 764	137	1 933
Vahinkovakuutustoiminta	-	1	-	1
Henkivakuutustoiminta	-	0	-	0
Myytävissä olevat				
Pankkitoiminta	5 379	592	61	6 032
Vahinkovakuutustoiminta	1 563	648	231	2 442
Henkivakuutustoiminta	2 428	496	705	3 629
Yhteensä	9 709	3 700	1 272	14 681

Velkojen käyvät arvot 30.6.2011, milj.e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	24	0	-	24
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminta	-	-	-	-
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	3	1 875	18	1 895
Vahinkovakuutustoiminta	1	0	-	2
Henkivakuutustoiminta	-	3	-	3
Yhteensä	28	1 878	18	1 924

Velkojen käyvät arvot 31.12.2010, milj.e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	0	-	-	0
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminta	-	-	-	-
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	22	1 917	12	1 951
Vahinkovakuutustoiminta	1	0	-	2
Henkivakuutustoiminta	-	0	-	0
Yhteensä	24	1 917	12	1 953

* Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A- omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

** Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu Pohjola-konsernin OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velkapaperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut

*** Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Vuoden 2011 aikana on tasosta 1 tasoon 2 siirretty joukkolainoja 47 miljoonaa euroa, luottoluokitusten muutosten vuoksi.

Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	133	255	-48	229
Osakkeet ja osuudet	437	414	6	400
Kiinteistöt	93	77	22	87
Saamistodistukset	1 512	1 490	1	1 490
Johdannaissopimukset	2	2	15	1
Muut osuudet	633	567	12	561
Yhteensä	2 810	2 805	0	2 768
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	31	31	-1	38
Muut				
Ensivakuutustoiminta	318	281	13	228
Jälleenvakuutustoiminta	116	84	38	87
Rahat ja pankkisaamiset	10	5		4
Muut saamiset	42	54	-22	39
Yhteensä	518	455	14	396
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 327	3 259	2	3 164

Liite 15. Henkivakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	229	296	-23	418
Osakkeet ja osuudet	2 703	2 629	3	2 818
Kiinteistöt	138	119	16	135
Saamistodistukset	983	680	44	927
Muut	2	0		0
Yhteensä	4 055	3 725	9	4 298
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	3 319	2 677	24	3 147
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	30	25	20	32
Muut				
Ensivakuutustoiminta	4	6	-43	7
Jälleenvakuutustoiminta	64	56	14	61
Rahat ja pankkisaamiset	0	0	-100	0
Yhteensä	97	88	11	99
Henkivakuutustoiminnan varat	7 471	6 489	15	7 544

Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Korvausvastuu				
Eläkemuotoinen korvausvastuu	1 105	1 071	3	1 108
Muu korvausvastuu	740	707	5	739
Yhteensä	1 845	1 778	4	1 847
Vakuutusmaksuvastuu	581	531	9	377
Muut velat	181	175	3	127
Yhteensä	2 606	2 484	5	2 350

Liite 17. Henkivakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Vakuutustekninen vastuuvelka	3 858	3 822	1	4 024
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka	3 212	2 628	22	3 090
Muut velat	170	95	79	176
Yhteensä	7 239	6 545	11	7 290

Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Joukkovelkakirjalainat	10 575	10 031	5	9 693
Sijoitustodistukset, yritystodistukset ja ecp:t	8 892	9 838	-10	9 623
Muut	270	258	5	262
Yhteensä	19 737	20 128	-2	19 577

Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Saamistodistukset	-81	-40		-75
Osakkeet ja osuudet	118	41		194
Muut	-11	0		-6
Yhteensä	26	1		112

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 35 milj. e (151 milj. e) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 9 milj. e (39 milj. e). Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonnousuja yhteensä 236 milj. e (286 milj. e) ja negatiivisia arvonnousuja yhteensä 67 milj. e (19 milj. e).

Liite 20. Omat varat ja vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus, milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos-%	31.12.2010
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)				
OP-Pohjola-ryhmän oma pääoma	6 586	6 370	3	6 726
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (ml. OVY:n tasoitusmäärä)	2	255	-99	-28
Käyvän arvon rahasto, siirto Tier 2:een	37	26	44	21
Lisäosuuspääomat, jotka eivät liity omaan pääomaan	596	601	-1	644
Ensisijaiset omat varat (Tier 1) ennen vähennyksiä ja pääomalainoja	7 222	7 252	0	7 363
Pääomalainat	223	222		222
Aineettomat hyödykkeet	-333	-290	15	-323
Eläkevastuun ylikate ja sijoitus-kiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus	-377	-366	3	-373
Suunniteltu voitonjako / hallituksen esittämä voitonjako	-35	-28	24	-69
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-1 386	-1 351	3	-1 234
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-103	-175	-41	-131
Ensisijaiset omat varat (Tier 1) vakavaraisuuden laskemiseksi	5 211	5 264	-1	5 454
Toissijaiset omat varat (Tier 2)				
Käyvän arvon rahasto (pl. rahavirran suojauksen arvostus)	-27	-26	4	-15
Ikuiset lainat	293	295	-1	295
OVY:n tasoitusmäärä	210	-		207
Debentuurilainat	453	700	-35	609
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-929	-970	-4	-1 095
Toissijaiset omat varat (Tier 2)	0	0		-
Omat varat yhteensä	5 211	5 264	-1	5 454
Omien varojen vaade				
Luotto- ja vastapuoliriski	3 189	3 079	4	3 153
Markkinariski	60	38	58	37
Operatiivinen riski	232	282	-18	228
Yhteensä	3 481	3 399	2	3 418
Vakavaraisuussuhde, %	12,0	12,4		12,8
riskipainotettujen erien yhteismäärään,	12,0	12,4		12,8

Liite 21. OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos-%	31.12.2010
OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat	6 586	6 370	3	6 726
Toimialakohtaiset erät	1 645	1 867	-12	1 783
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 105	-1 075	3	-1 094
Tasoisuusmäärä	-335	-534	-37	-331
Muut omiin pääomiin ja toimialakohtaisiin eriin sisältyvät erät, joita ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin	-541	-622	-13	-604
Ryhmittymän omat varat yhteensä	6 251	6 005	4	6 480
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade	3 481	3 381	3	3 418
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade	405	384	5	396
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	3 886	3 765	3	3 814
Ryhmittymän vakavaraisuus (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,61	1,60		1,70

Liite 22. Annetut vakuudet

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut				
Kiinnitykset	1	1		1
Pantit	6 383	5 978	7	6 027
Muut	413	256	61	349
Annetut vakuudet yhteensä	6 797	6 234	9	6 377

Liite 23. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Takaukset	1 205	1 362	-12	1 223
Takuuvastuut	1 571	1 690	-7	1 621
Pantit	2	1		1
Luottolupaukset	9 277	9 089	2	8 805
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	216	144	50	164
Muut	739	875	-15	783
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	13 010	13 161	-1	12 595

Liite 24. Johdannaissopimukset

30.6.2011, milj. e	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	59 997	78 206	31 510	169 713	1 289	1 242
Valuuttajohdannaiset	15 657	2 245	652	18 554	215	466
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	77	1 086	6	1 168	84	0
Luottojohdannaiset	23	152	-	175	4	0
Muut johdannaiset	3 229	317	1	3 546	16	42
Johdannaiset yhteensä	78 983	82 006	32 168	193 157	1 608	1 751

30.6.2010, milj. e	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	47 342	50 756	18 660	116 758	1 646	1 631
Valuuttajohdannaiset	13 856	2 139	517	16 512	558	390
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	112	932	24	1 068	88	0
Luottojohdannaiset	30	157	-	187	4	0
Muut johdannaiset	3 864	264	-	4 128	7	20
Johdannaiset yhteensä	65 205	54 247	19 202	138 653	2 302	2 041

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka taseessa esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa.

OP-Pohjola-ryhmän johdannaissopimusten käytetään johdannaisten nettoutusta. Tässä liitetiedossa johdannaissopimukset on kuitenkin esitetty bruttomääräisinä.

Liite 25. Liiketapahtumat lähipiirin kanssa

OP-Pohjola-ryhmän lähipiiri muodostuu OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, hallintohenkilöistä ja muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP-Pohjola-ryhmän hallintohenkilöihin luetaan OP-Pohjola-ryhmän pääjohtaja (OP-Pohjola osk:n johtokunnan puheenjohtaja), OP-Pohjola osk:n toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Hallintohenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2010 jälkeen.

OP-Pohjola-ryhmän tuloksen esittelee lehdistötilaisuudessa medialle pääjohtaja Reijo Karhinen 3.8.2011 klo 12.00 osoitteessa Teollisuuskatu 1 b, Vallila, Helsinki.

Pohjola Pankki Oyj julkaisee oman osavuositarkastuksensa.

Osavuositarkastus yhdeksältä kuukaudelta julkistetaan 2.11.2011.

Helsingissä 3. päivänä elokuuta 2011

**OP-Pohjola osk
Johtokunta**

LISÄTIEDOT

Pääjohtaja Reijo Karhinen, puh. 010 252 4500

Talousjohtaja Harri Luhtala, puh. 010 252 2433

Viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, puh. 010 252 8394

JAKELU

NASDAQ OMX Helsinki Oy

LSE London Stock Exchange

SIX Swiss Exchange

Keskeiset tiedotusvälineet

op.fi ja pohjola.fi